

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

 "ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 6.030103 «Практична психологія»

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення ІНСТИТУТ ЛЮДИНИ

(назва інституту, факультету, відділення)

2014 - 2015 навчальний рік

Робоча програма _____ Психологія загальна _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за напрямом підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка»,

Розробники: Сорокіна Олена Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології,

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Протокол від "29" грудня 2014 року № 5

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

(Сергеєнкова О.П. _____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини" _____ -А. Клішевич

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта» (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка», (шифр і назва)		
Модулів - 6		Рік підготовки	
Змістових модулів - 5		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання 1		Семестр	
Загальна кількість годин - 216		2-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		36 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		34 год.	год.
		Лабоізаторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		90 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
Вид контролю:			
екз.	залік		

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

Змістовий модуль I. Психологія як наука

Змістовий модуль II. Когнітивна сфера особистості

Змістовий модуль III. Регулятивна сфера людини

Змістовий модуль IV. Особистість як предмет психологічного дослідження

Змістовий модуль V. Індивідуально-психологічні особливості людини

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Загальна психологія»

V. Плани семінарських занять

VI Завдання для самостійної роботи студентів

VII. Індивідуальна навчально-дослідна робота

VIII. Система поточного та підсумкового контролю

IX. Методи навчання

X. Методичне забезпечення курсу

XI. Питання до екзамену .

XII. Рекомендована література

Пояснювальна записка

«Психологія загальна» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки *завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців.*

Соціальний педагог, вирішуючи актуальні для суспільства та кожного його члена проблеми, має враховувати у своїй роботі закономірності, яким підлягає об'єкт його впливу. Отже, спеціалісту даного профілю конче необхідні знання психологічних закономірностей.

Вивчення курсу також забезпечує оволодіння вміннями дослідження поведінки індивіда, в тому числі поведінки у навчальних ситуаціях. Таким чином, дисципліну "Психологія загальна" слід розглядати як фундаментальну відносно подальших професійно-орієнтованих та спеціальних курсів. Вивчення загальної психології передбачає засвоєння студентами основних понять, принципів та положень зазначених наук, формування у студентів психологічного мислення, здатності розуміти закономірності поведінки індивіда, вміння застосовувати набуті знання у практичній професійній діяльності.

Навчальний програма курсу "Психологія загальна" розроблена з урахуванням вимог щодо удосконалення психологічної підготовки соціальних педагогів.

Мета курсу: забезпечення майбутніх соціальних педагогів знаннями з загальної психології на основі теоретичних знань, озброїти вміннями і навиками визначення психологічного контексту в умовах практичної діяльності.

Завдання курсу:

1. Ознайомити студентів з основними критеріями визначення психології як науки, розкрити сутність психічних явищ, поняття свідомості людини
2. Проаналізувати застосування методів дослідження психічних процесів та особистості у різних теоретичних концепціях.
3. Висвітлити різні психологічні підходи до сутності психічних явищ, їхньої структури та етапах формування в онтогенезі.
4. Виробити у студентів ряд практичних умінь та навичок; сприяти становленню професійного мислення соціального педагога; активізувати особистісний та творчий потенціал майбутнього фахівця.

В результаті засвоєння модулів студенти повинні **знати:**

1. основні категорії, поняття загальної психології;
2. історичні передумови, перспективи розвитку психології;
3. головні теоретичні напрями сучасної психології
4. теоретично обґрунтовані методи дослідження психічних процесів та особистості.

В результаті засвоєння дисципліни студенти повинні **вміти:**

- дотримуватися певного методологічного підходу до психологічного дослідження та аналізу психічних процесів та особистості клієнта;
- орієнтуватися у різноманітних теоріях, критично аналізувати різні підходи до основних психологічних категорій, враховувати отримані знання в практичній діяльності;

-- визначати основні властивості особистості, психологічні механізми детермінації її поведінки;

- враховувати індивідуальність, неповторність, внутрішній потенціал самотворення особистості.

Об'єм курсу «Психологія загальна» - 216 годин, з них лекційний курс становить - 36 годин, семінарських - 34 години, самостійна робота з підготовки до іспиту - 36 год., самостійна робота - 100 годин.

Вивчення дисципліни "Психологія загальна" завершується складанням екзамену.

СТРУКТУРА ПРОГРАМРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Ауд.	Лекц	Сем	Інд	Сам	Контр
<i>Змістовий модуль 1. Психологія як наука</i>								
1	Предмет, мета й завдання психологічної науки			2	2		4	
2	Становлення психологічної науки.			2		2	4	
3	Методи психологічної науки.			2	2		4	
4	Розвиток психіки та становлення свідомості людини			2	2		6	
	<i>Разом</i>	36		8	6	2	18	2
<i>Змістовий модуль 2. Когнітивна сфера людини</i>								
5	Відчуття. Сприймання			2	4		2	
6	Увага, пам'ять			2	2		4	
7	Мислення			2	2	2	4	
8	Мова, уява			2	2		4	
	<i>Разом</i>	36		8	10	2	14	2
<i>Змістовий модуль 3. Регулятивна сфера людини</i>								
9	Афективна сфера			2	2	2	6	
10	Воля як психічний процес			2	2		8	
11	Мотиваційна сфера людини та спрямованість			2	2		6	
	<i>Разом</i>	36		6	6	2	20	2
<i>Змістовий модуль 4. Особистість як предмет психологічного дослідження</i>								
12	Загальне поняття про особистість			2	2		6	
13-14	Сучасні психологічні теорії особистості			4	2		6	
15	Загальна характеристика основних вітчизняних теорій особистості			2	2	2	6	
	<i>Разом</i>	36		8	6	2	18	2
<i>Змістовий модуль 5. Індивідуально -психологічні особливості людини</i>								
8	Темперамент			2	2		6	
9	Характер			2	2	2	6	
10	Задатки та здібності			2	2		8	
	<i>Разом</i>	36		6	6	2	20	2
	<i>Самостійна робота з підготовки до іспиту</i>						36	
	<i>Разом за навчальним планом</i>	216		36	34	10	126	10

III. ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль 1. Психологія як наука

Лекція 1. Предмет мета й завдання психологічної науки (2 год)

Психологія як наука. Психіка як предмет наукового дослідження. Етапи становлення предмета психології. Завдання психологічної науки. Методологічні принципи психологічної науки: детермінізму, відображення, єдності психіки та діяльності, розвитку, системно-структурний принцип. Вимоги до наукових психологічних досліджень як об'єктивність, генетичний підхід, системність, особистісний підхід, індивідуалізація, єдність теорії та практики. Фундаментальні та прикладні галузі психології. Міждисциплінарні зв'язки психології.

Основні поняття теми: психологія, психіка, свідомість, матеріалізм, ідеалізм, філогенез, принцип детермінізму, принцип розвитку, загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія.

Лекція 2. Становлення психологічної науки. (2 год)

Міфологічний етап розвитку психологічних знань. Виникнення уявлень про душу у первісному суспільстві. Анімізм. Філософський етап розвитку психологічних знань. Уявлення про душу у стародавньому світі. Антична психологія. Психологічні погляди Платона, Аристотеля. Розвиток уявлень про душу у середньовічному суспільстві. Західні та арабські погляди на душу. Психологія Нового часу. Концепції Р.Декарта, Лейбніца, Локка. Вчення про рефлекс І.М.Сеченова та І.П.Павлова. Становлення психології як самостійної науки. Передумови формування психології як науки. Розвиток психології у ХХ ст.

Основні поняття теми: психоаналіз, біхевіорізм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія,

Лекція 3. Методи психологічної науки (2 год)

Класифікація методів психології. Підхід Б. Г. Ананьєва. Поняття про спостереження. Види спостереження. Самоспостереження та інтроспекція. Психологічний експеримент. Лабораторний та природний експерименти як види психологічного експерименту. Формуючий та констатуючий експерименти. Поняття про залежну та незалежну змінні. Експериментальна гіпотеза. Психодіагностичний метод: тести, опитувальники, проєктивні методики. Специфіка психологічного обстеження. Інтерв'ю, бесіда, аналіз продуктів діяльності як методи здобуття інформації про особистість. Математико-статистичні методи у психології.

Основні поняття теми: методологія, метод, експеримент, залежна змінна, незалежна змінна, гіпотеза, тести, спостереження, аналіз продуктів діяльності, соціометрія.

Лекція 4. Розвиток психіки та становлення свідомості людини (2 год)

Матеріалістичне та ідеалістичне розуміння природи психіки. Сигнальність як фундаментальна властивість психіки. Виникнення нервової системи та її роль у подальшому розвитку психіки. Розвиток психічного відображення у тварин. Сенсорна стадія розвитку психіки. Стадія перцептивної психіки. Стадія

практичного інтелекту. Концепція О. М. Леонт'єва. Мозок та психіка. Функції психіки. Становлення свідомості людини. Свідомість та самосвідомість. Співвідношення свідомого та несвідомого у психіці людини. Неусвідомлюваний рівень психічної активності. Класифікація несвідомих явищ. Класифікація психічних явищ. Взаємозв'язок психічних процесів, станів та властивостей. Розвиток вищих психічних функцій у людини.

Основні поняття теми: навички, інстинкти, інтелектуальна поведінка, нервова система, тропізми, таксиси, подразливість, рефлекс, підсвідомість, свідомість, самосвідомість.

Змістовий модуль 2. Когнітивна сфера людини

Лекція 5. Відчуття. Сприймання (2 год)

Поняття про відчуття та сприймання як початкова ланка пізнавального процесу. Психофізіологічні механізми відчуття та сприймання. Рецептори. Будова аналізатора. Поняття рефлекторної природи відчуттів. Рефлекторне кільце. Пороги відчуття. Абсолютний поріг відчуття. Диференційний поріг відчуття. Види відчуттів. Зорові, слухові, нюхові, смакові, тактильні, больові, температурні відчуття. Поняття синестезії, адаптації та сенсibiliзації.

Поняття про сприймання. Властивості сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість. Теорії сприймання. Види сприймання. Складні форми сприймання: руху, часу, простору. Властивості й закономірності сприймання. Поняття апперцепції

Основні поняття: відчуття, аналізатор, рецептор, синестезія, сенсibiliзація, адаптація, пороги чутливості, поріг абсолютний, поріг диференційний. Сприймання, предметність, цілісність, осмисленість, константність, структурність, апперцепція

Лекція 6. Увага та пам'ять (2 год)

Поняття про увагу. Підходи до визначення уваги. Психофізіологічні механізми уваги. Види уваги. Довільна, мимовільна та післядовільна увага. Перцептивна, моторна та інтелектуальна увага. Властивості уваги. Обсяг уваги. Зосередженість та концентрація уваги. Розподіл уваги. Переключення уваги. Стійкість уваги. Поняття про пам'ять. Види пам'яті. Довільна та мимовільна пам'ять. Процеси та закономірності пам'яті. Запам'ятовування, зберігання, забування та відтворення інформації. Теорії пам'яті.

Основні поняття: увага, післядовільна увага, мимовільна, довільна увага, розподіл уваги, стійкість уваги, домінанта, переключення уваги, концентрація уваги, пам'ять, довільна пам'ять, уявлення, короткочасна і довгострокова пам'ять, запам'ятовування, збереження, відтворення, забування.

Лекція 7. Мислення (2 год)

Поняття про мислення. Види мислення. Абстрактно-логічне, образне та наочно-дійове мислення. Змістовні та операційні компоненти мислення. Мисленнєві операції: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння та абстрагування.

Поняття проблемної ситуації. Особливості процесу розв'язання задач. Форми мислення.

Основні поняття: мислення, аналіз, синтез, узагальнення, абстракція, порівняння, поняття, умовивід, судження, інсайт, наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне.

Лекція 8. Мовлення та уява (2 год)

Мова і мовлення як психічні процеси. Анатомо-фізіологічні основи мовлення. Види мовлення та їх особливості. Внутрішнє мовлення. Функції мовлення. Порушення мовлення. Умови ефективності мовної комунікації. Поняття про уяву. Механізми уяви. Фізіологічні основи уяви. Види уяви. Уява і фантазія. Місце уяви в творчому процесі. Розвиток уяви.

Основні поняття: мовлення, мова, внутрішнє мовлення, діалог, егоцентричне мовлення, мова жестів, невербальна мова, уява, аглютинація, типізація, акцентування, мрія, фантазія, гіперболізація, пасивна уява, активна уява, відтворююча уява.

Змістовий модуль 3. Регулятивні психічні процеси.

Лекція 9. Афективна сфера (2 год).

Поняття про емоцію. Теорії емоцій: концепції І Герберта, В.Вундта, Ч. Дарвіна, Джеймса-Ланге. Інформаційна теорія В.П.Симонова. Психофізіологічні основи емоцій і почуттів. Роль другої сигнальної системи у формуванні емоцій. Зовнішні прояви емоцій. Експресивні компоненти емоції. Вегетативні компоненти емоції. Види емоцій. Основні характеристики емоцій. Амбівалентність емоцій. Поняття стресу. Стадії стресу. Емоційні риси особистості. Функції емоцій і почуттів. Види почуттів. Вищі почуття.

Основні поняття: емоція, почуття, настрій, стрес, апатія, афект, пристрасть, чуттєвий тон, інтелектуальні, моральні, естетичні та практичні почуття.

Лекція 10. Воля як психічний процес (2 год)

Довільні та мимовільні рухи. Особливості довільних дій. Характеристика сольових дій. Поняття про волю. Основні психологічні теорії волі (екзистенціалізм, біхевіоризм, психоаналітичні концепції, підхід І.П.Павлова, концепція волі у працях М.О.Бернштейна.) Фізіологічні основи волі. Роль другої сигнальної системи у формуванні вольових дій. Структура вольового акту. Боротьба мотивів та виконання прийнятого рішення. Мотивація та воля. Вольові риси особистості. Основні етапи та закономірності формування вольових дій у дитини. Зв'язок пізнавальної та афективної сфер особистості.

Основні поняття: воля, когнітивний дисонанс, боротьба мотивів, локус контролю, абулія, волюнтаризм, оптимум мотивації.

Лекція 11. Мотиваційна сфера та спрямованість особистості (2год).

Мотиваційна сфера особистості. Поняття про потреби, мотиви та мотивацію. Класифікація мотивів. Основні характеристики мотиваційної сфери особистості: широта, гнучкість, ієрархічність. Психологічні теорії мотивації. Механізми розвитку мотивів за О.М. Леонтьєвим. Основні етапи формування мотиваційної сфери в онтогенезі. Мотивована поведінка як характеристика особистості. Рівень домагань та самооцінка. Поняття спрямованості особистості. Форми прояву спрямованості. Потяги, прагнення, інтереси, переконання, світогляд. Проблема мотивації діяльності людини.

Основні поняття: мотивація, потреба, спрямованість, потяг, прагнення, інтерес, переконання, світогляд, рівень домагань, самооцінка.

Змістовий модуль 4.

Особистість як предмет психологічного дослідження

Лекція 12. Загальне поняття про особистість.(2 год)

Поняття про особистість. Основні сучасні підходи до пізнання феномена особистості у психології. Проблема соціального і біологічного в особистості. Визначення особистості як сукупності суспільних відносин. Біосоціальна суть людини. Природне. Біологічне. Спадкове. Вроджене. Соціальне. Атрибути особистості: свідомість, динамічність, активність, неповторність. Ознаки особистості.

Основні поняття теми: особистість, психічні функції, досвід, біологічне, спадкове, вроджене, соціальне, свідомість, динамічність, активність, неповторність.

Лекція 13-14. Сучасні психологічні теорії особистості (4 год)

Аналіз зарубіжних психологічних теорій особистості. Концепція особистості З.Фрейда: структура особистості: ід, его, над-я; динаміка особистості, тривога, захисні механізми Его. Характеристика особистості в екзистенціально-гуманістичній психології. Центрована на людині теорія К. Роджерса. Біхевіоральний напрям у теорії особистості. Особистість з точки зору біхевіоральної теорії: респондентна та оперантна поведінка; режими підкріплення; умовне підкріплення; контроль поведінки через аверсивні стимули. Соціально-когнітивна теорія А.Бандури.

Основні поняття: теорії рис; теорії типів; експериментальні, неекспериментальні, структурні, динамічні, психодинамічні, соціодинамічні, інтеракціоністичні теорії особистості.

Лекція 15. Загальна характеристика основних вітчизняних теорій особистості (2 год)

Традиції дослідження особистості у вітчизняній психології. Основні принципи дослідження особистості у вітчизняній психології. Методологічні основи підходу до проблеми особистості. Схема аналізу особистості. Теорія особистості В.М.Мясищева. Погляди Б.Г.Ананьєва на особистість: індивід, особистість, індивідуальність, суб'єкт. Підходи до структури особистості.

Структура особистості К.К.Платонова (соціально обумовлена підструктура, підструктура досвіду, підструктура форм відображення, біологічно обумовлена підструктура), С.Л.Рубінштейна, В.С.Мерліна. Діяльнісний підхід до проблеми особистості. Основні положення теорії особистості О.М.Леонтьєва. Характеристика проблем особистості у роботах Г.С.Костюка.

Основні поняття: методологія, суспільні відносини, спосіб життя, діяльність, спілкування, індивід, особистість, структура особистості, біологічні та соціальні умови розвитку особистості; суперечності особистості;

Змістовий модуль 5.

Індивідуально -типологічні особливості людини

Лекція 16. Поняття про темперамент (2 год)

Теорії темпераменту: гуморальна теорія Гіппократа, психологічна характеристика типів темпераменту за І Кантом, теорія П. Лесгафта. Конституційні теорії темпераменту Е Кречмера, В. Шелдона. Астенічний, пікнічний, атлетичний типи. Ендоморфний, мезоморфний та екторморфний типи конституції. Теорія І.П.Павлова. Типи вищої нервової діяльності. Психофізіологічний аналіз структури темпераменту. Загальна активність, моторика, емоційність. Взаємозв'язок типу ВНД та темпераменту. Дослідження Б.Й Цуканова та В.М.Русалова. Психологічна характеристика типів темпераменту. Роль темпераменту в діяльності людини.

Основні поняття: тип ВНД, темперамент, сила, врівноваженість, рухливість нервової системи, астеник, пікнік, атлетик, індивідуальний стиль діяльності.

Лекція 17. Поняття про характер (2 год)

Поняття про характер. Співвідношення темпераменту та характеру. Структура рис характеру: ставлення до інших людей, до справ, до речей, до себе. Переконавання, потреби та інтереси в структурі характеру. Вплив середовища і виховання на особливості характеру. Типи акцентуацій характеру. Класифікації К. Леонгарда та А. Є. Лічко. Акцентуації та психопатії. Критерії Ганнушкіна-Кербікова. Поняття компенсації та гіперкомпенсації.

Основні поняття: характер, акцентуації характеру, психопатія, гіперкомпенсація.

Лекція 18. Поняття задатків та здібностей (2 год)

Генетичний компонент особистості. Поняття про здібності. Концепції здібностей. Структура здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Умови прояву здібностей. Рівні здібностей. Поняття обдарованості, таланту та геніальності. Здібності та задатки. Види здібностей. Розвиток і формування здібностей. Здібності й діяльність. Взаємозв'язок з іншими властивостями особистості. Діагностика здібностей.

Основні поняття: Здібності, задатки, загальні здібності, спеціальні здібності, рівні здібностей, обдарованість, талант, геніальність.

ІV. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія загальна»

Разом: 216 год., лекції -36 год., семінарські заняття - 34 год., самостійна робота - 90 год.,
самостійна робота з підготовки до іспиту - 36 год., модульний контроль - 10 год.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовний модуль II	Змістовн.модуль III	Змістовий модуль IV	Змістовний модуль V
Назва модуля	<i>Психологія як наука</i>	<i>Когнітивна сфера особистості</i>	<i>Регулятивна сфера людини</i>	<i>Особистість як предмет психологічного дослідження</i>	<i>Індивідуально - психологічні особливості людини</i>
Кільк. бал. модуль	67 балів	89 балів	66 балів	67 балів	96 балів
Теми лекцій	1.Предмет, мета й завдання психологічної науки (1 бал) 2.Становлення психологічної науки. (1 бал) 3.Методи психологічної науки. (1 бал) 4.Розвиток психіки та становлення свідомості людини(1 бал)	5. Відчуття Сприймання (1 бал) 6.Увага, пам'ять (1 бал) 7.Мислення (1 бал) 8. Мовлення, уява (1 бал)	9.Афективна сфера (1 бал) 10.Воля як психічний процес (1 бал) 11.Мотиваційна сфера людини та спрямованість (1 бал)	12.Загальне поняття про особистість (1 бал) 13-14.Класифікація сучасних психологічних теорій особистості (1 бал) 15. Загальна характеристика основних вітчизняних теорій особистості (1 бал)	16.Темперамен (1 бал) 17.Характер (1бал) 18. Задатки та здібності (1 бал)
Теми семінарських занять	1.Предмет, мета й завдання психологічної науки (11 балів) 2.Методи психологічної науки. (11 балів) 3.Розвиток психіки тварин та становлення свідомості людини (11 балів)	4. Відчуття (11 балів) 5. Сприймання (11 балів) 6. Увага та пам'ять (11 балів) 7. Мислення як психічний процес (11 балів) 8. Мова та уява (11 балів)	9. Афективна сфера людини (11 балів) 10.Вольова сфера людини (11 балів) 11. Мотиваційна сфера та спрямованість особистості(11 балів)	12.Загальне поняття про особистість (11 балів) 13.Сучасні психологічні теорії особистості (11 балів) 14.Вітчизняні концепції особистості. (11 балів)	15.Темперамент (11 балів) 16.Характер (11 балів) 17.Здібності та задатки людини. (11 балів)
Сам. робота	Сам. робота 5 балів	Сам. робота 5 балів	Сам. робота 5б.	Сам.робота 5 балів	Сам. робота 5 балів
ІНДЗ	Підготовка блоку тестових завдань за темою 30 балів				
Види поточного контролю	Модульна контр. робота №1 (25 балів)	Модульна контр. робота №2 (25 балів)	Модульна контр.роб.№ 3 (25 балів)	Модульна контр. робота №4 (25 балів)	Модульна контр.роб.№ 5 (25 балів)
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)				

Коефіцієнт 6,4

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Психологія як наука

Семінар 1 Тема: Предмет, мета й завдання психологічної науки

План заняття

Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Витоки психологічного знання
2. Предмет та об'єкт наукової психології
3. Методологічні принципи психології

Основна література: 1, 2, 3, 4

Додаткова література: 2, 8, 15, 18, 25

Семінар 2. Тема: **Методи психологічної науки.**

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Об'єктивні та суб'єктивні методи психологічного дослідження.
2. Спостереження як метод дослідження
3. Сутність психологічного експерименту. Види експерименту.
4. Основні типи психологічних тестів.

2. Виконання тестового завдання

Основна література: 1, 2, 3, 5

Додаткова література: 4, 6, 17, 27

Семінар 3. Тема: **Розвиток психіки у філогенезі**

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття та властивості психічного
2. Основні етапи розвитку психіки. Гіпотеза Леонтьєва-Фабрі
 - 2.1. Сенсорний рівень (Елементарна чутливість)
 - 2.2. Перцептивний рівень (Предметне сприймання)
3. Практичний інтелект вищих тварин
4. Проблема виникнення людської свідомості

2. Перевірка виконання самостійної роботи

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5

Додаткова література: 6, 15, 25

Змістовий модуль 2. Когнітивна сфера особистості

Семінар 4. Тема: **Відчуття**

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про відчуття

2. Пороги відчуттів.
 3. Основний психофізичний закон
 4. Види відчуттів. Основні характеристики відчуттів
 5. Поняття адаптації, сенсibiliзації, синестезії
2. Перевірка виконання тестового завдання

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 8

Додаткова література: 5, 15

Семінар 5. Тема: Сприймання

План заняття

1. Теоретична частина.
Понятійно-категоріальний апарат теми.
 1. Поняття про сприймання.
 2. Теорії сприймання
 3. Властивості сприймання.
 4. Феномен ілюзій сприймання
2. Перевірка виконання самостійної роботи.

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 8

Додаткова література: 8, 25, 27

Семінар 6. Тема: Пізнавальні психічні процеси. Увага та пам'ять

План заняття

1. Теоретична частина.
Понятійно-категоріальний апарат теми.
 1. Поняття про увагу.
 2. Її види та властивості.
 3. Поняття про пам'ять. Види пам'яті.
 4. Процеси та закономірності пам'яті
 5. Теорії пам'яті.
 6. Індивідуальні особливості пам'яті.
2. Виконання тестового завдання.

Основна література: 1, 2, 3, 5, 8, 9

Додаткова література: 5, 15, 29

Семінар 7. Тема: Мислення як психічний процес

План заняття

1. Теоретична частина.
Понятійно-категоріальний апарат теми.
 1. Поняття про мислення
 2. Теорії мислення
 3. Операції мислення
 4. Форми мислення
2. Виконання тестового контролю

Основна література: 1, 2, 3, 8, 9

Додаткова література: 8, 15

Семінар 8. Тема: Пізнавальні процеси. Мова та уява

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про мову та мовлення
2. Види та властивості мовлення.
3. Порухення мовлення. Види афазій.
4. Уява та її механізми.

2. Перевірка виконання тестового контролю

Основна література: 1, 2, 3, 8, 9

Додаткова література: 4, 5, 27

Змістовий модуль 3. Регулятивна сфера людини

Семінар 9. Тема: Афективна сфера людини

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про емоції. Теорії емоцій.
2. Функції та властивості емоцій
3. Форми прояву емоцій
4. Почуття. Види почуттів

2. Перевірка виконання самостійної роботи

Основна література: 1, 2, 3, 5, 7, 8

Додаткова література: 3, 9, 12

Семінар 10. Тема: Вольова сфера людини

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про волю
2. Теорії волі
3. Структура вольового акту
4. Вольові риси особистості

2. перевірка виконання самостійної роботи

Основна література: 1, 2, 3, 5, 7

Додаткова література: 15, 29

Семінар 11. Тема: Мотиваційна сфера та спрямованість особистості

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття спрямованості особистості
2. Форми прояву спрямованості
3. Потреби та мотиви особистості
4. Співвідношення понять мотив, мотивація, мотивіровка.

2. Перевірка виконання самостійної роботи

Основна література: 1, 8

Додаткова література: 15, 25

Змістовий модуль 4. Особистість як предмет психологічного дослідження
Семінар 12. Тема: Загальне поняття про особистість

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Філософсько-методологічні основи дослідження особистості.
2. Основні сфери особистості.
3. Класифікація зарубіжних психологічних теорій особистості.
4. Основні напрямки дослідження особистості у вітчизняній психологічній науці.

2. Виконання індивідуальної роботи

Основна література: 2, 3.

Додаткова література: 20, 21, 24

Семінар 13. Тема: Сучасні психологічні теорії особистості

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Загальна характеристика психодінамічного напрямку
2. Біхевіоральний підхід до визначення особистості
3. Екзистенціальна психологія. Центрована на людині теорія Роджерса.

2. Перевірка виконання самостійної роботи

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 10, 26, 28, 30, 31, 32, 33, 34

Семінар 14. Тема: Вітчизняні концепції особистості.

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Традиції дослідження особистості у вітчизняній психології.
2. Характеристика підходів до проблеми структури особистості: концепція К.К.Платонова, А.Г.Ковальова, В.С.Мерліна.
3. Основні положення теорії особистості О.М.Леонтєва.
4. Характеристика проблем особистості у роботах Г.С.Костюка.

2. Виконання індивідуальної роботи

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 1, 2, 6, 13, 14, 22, 23

Змістовий модуль 5. Індивідуально -психологічні особливості людини

Семінар 15. Тема: Темперамент

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Учення про вищу нервову діяльність. Типи ВНД
2. Поняття темпераменту. Теорії темпераменту
3. Властивості темпераменту
4. Психологічні характеристики типів темпераменту
5. Акцентуації темпераменту. Проблема діагностики.

2. Перевірка виконання самостійної роботи

Основна література: 1, 2, 3, 5, 6, 8

Додаткова література: 5, 6, 11

Семінар 16.Тема: Характер

План заняття

1. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про характер. Історія досліджень характеру.
2. Структура характеру та ступінь його прояву
3. Типи акцентуацій

2.Перевірка виконання індивідуальної роботи

Основна література: 1, 2, 3, 5, 6, 8

Додаткова література: 27, 29

Семінар 17. Тема: Здібності та задатки людини.

План заняття

1.Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття здібностей.
2. Проблема походження здібностей
3. Механізми формування здібностей.
4. Поняття задатків

2. Виконання тестового завдання

Основна література: 1, 2, 3, 5

Додаткова література: 4, 5, 18

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Змістовий модуль I. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА.

Надати порівняльну характеристику психологічним методам за наступною схемою - 5 балів:

Метод	Сутність методу	Умови застосування	Переваги методу	Недоліки методу
-------	-----------------	--------------------	-----------------	-----------------

Змістовий модуль II. КОГНІТИВНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ

Самостійна робота з теоретичним матеріалом: порівняйте теорії мислення - 5 балів.

Автор теорії

Визначення мислення

Змістовий модуль III. РЕГУЛЯТИВНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ

Проаналізувати вплив емоцій на поведінку людини. Запропонуйте рекомендації (не менш 5) щодо стратегій опанування стресом- 5 балів

Змістовий модуль IV. ОСОБИСТІТЬ ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Порівняти підходи до особистості у вітчизняній психології - 5 балів

Автори концепцій	Визначення особистості
Бехтерев В.М.	
Мясіщева В.М.	
Мерлін В.С.	
Рубінштейн С.Л.	
Ананьєв Б.Г.	
Леонтьєв О.М.	

Змістовий модуль V. ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЮДИНИ

Співставити типи акцентуацій характеру (за А.Є.Лічко). Визначити переваги та проблемні ситуації для кожного типу акцентуації - 5 балів

Акцентуація	Сильні сторони	Слабкі сторони	Рекомендації щодо корекції
-------------	----------------	----------------	----------------------------

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студентів, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Психологія загальна» - це вид навчально-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ.:

^ конспект-презентація із теми (модуля) за заданим планом;

^ конспект-презентація із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно;

^ Підготовка блоку тестових завдань за темою (30 питань)

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Психологія загальна». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ - **30 балів**.

Тематика ІНДЗ:

1. Предмет, мета й завдання психологічної наук
2. Міжпредметні зв'язки психологічної науки
3. Становлення психологічної науки.
4. Методи психологічної науки.
5. Розвиток психіки та становлення свідомості людини
6. Відчуття
7. Сприймання
8. Відчуття та сприймання як процеси пошуку інформації.
9. Увага, пам'ять
10. Мова, мислення, уява
11. Інтелект як інтегральна характеристика особистості
12. Афективна сфера
13. Воля як психічний процес

14. Мотиваційна сфера людини та спрямованість
15. Загальне поняття про особистість
16. Сучасні психологічні теорії особистості
17. Загальна характеристика основних вітчизняних теорій особистості
18. Темперамент
19. Характер
20. Задатки та здібності

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Змістовність та зрозумілість питань. ..	10 бали
2	Відповідність та адекватність запропонованих відповідей.	10 бали
3	Відповідність завдань навчальній темі.	3 балів
4	Широта охоплення навчальної теми	2 бали
5.	Дотримання заданої кількості завдань	3 бали
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення завдання.	2 бали
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	20-24	Добре
Середній	15-19	Задовільно
Низький	До 14	Незадовільно

УІІ. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни «Загальна психологія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчального плану. Систему рейтингових балів

для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECT8) шкалу подано у табл. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	18
2.	Відвідування семінарських занять	17
3.	Відповіді на семінарських заняттях	170
4.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3, 4, 5)	125
5.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
6.	Самостійна робота (1,2,3,4,5)	25
	Загальна кількість балів	385
	Розрахунок коефіцієнту	$385:60=6,4$
7.	Екзамен	40

В У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- > **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- > **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- > **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- > **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки

ECT8

Підсумкова кількість балів (тах - 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECT8
1 - 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	E
35 - 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	EX
60 - 74	«задовільно»	EB
75 - 89	«добре»	CB
90 - 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ^ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ^ повний обсяг їх виконання;
- ^ якість виконання навчальних завдань;
- ^ самостійність виконання;

- ^ творчий підхід у виконанні завдань;
- ^ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint - Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2) Демонстрація та аналіз науково-популярних та художніх фільмів за психологічною тематикою

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ^ опорні конспекти лекцій;
- ^ навчальні посібники;
- ^ робоча навчальна програма;
- ^ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ^ засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ^ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Психологія загальна».

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Психологія як наука.
2. Міфологічний етап розвитку психологічних знань.
3. Загальна характеристика античного етапу розвитку психологічних знань
4. Філософський етап розвитку психологічних знань.
5. Розвиток психологічних знань у Новий час
6. Розвиток психології у ХХ ст.
7. Становлення психології як самостійної науки.
8. Принципи психологічного дослідження.
9. Галузі та міждисциплінарні зв'язки психології.
10. Методи психологічної науки.
11. Спостереження як метод психологічного дослідження.
12. Психологічний експеримент як метод психологічного дослідження.
13. Стадії розвитку психіки.
14. Функції психіки. Класифікація психічних явищ.
15. Свідомість та самосвідомість особистості.
16. Неусвідомлюваний рівень психічної активності.
17. Поняття про відчуття. Види відчуттів
18. Пороги відчуттів. Основний психофізичний закон.
19. Поняття про сприймання. Характеристики сприймання
20. Властивості сприймання.
21. Види уваги та її характеристика.
22. Властивості уваги - обсяг, стійкість, переключення, розподіл, концентрація.
23. Характеристика процесів пам'яті.
24. Пам'ять як психічний процес - визначення, види, фізіологічні основи, теорії пам'яті.
25. Види пам'яті.
26. Характеристика процесу запам'ятовування - види, особливості, механізми.
27. Характеристика процесів збереження та забування.
28. Процес відтворення - основні характеристики (визначення, види).
29. Мислення як психічний процес - визначення, функції, види.
30. Форми мислення - поняття, судження, умовивід, образи, уявлення.
31. Операції мислення та їх характеристика: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення.
32. Поняття про мовлення.
33. Види та функції мовлення.
34. Поняття про уяву.
35. Види та механізми уяви.
36. Характеристика емоційних проявів.
37. Емоції - загальна характеристика: визначення, фізіологічні основи, функції.
38. Теорії емоцій.
39. Почуття - визначення, види.
40. Воля як психічний процес.

41. Структура вольового акту.
42. Вольові риси особистості.
43. Поняття особистості. Співвідношення понять індивід-особистість-індивідуальність.
44. Загальна характеристика теорій особистості
45. Структура особистості у психодинамічному напрямку
46. Підхід до особистості у біхевіоральному напрямку.
47. Екзистенціально-гуманістичний підхід до розуміння особистості.
48. Вітчизняні концепції особистості.
49. Поняття про здібності.
50. Види здібностей. Рівні прояву обдарованості
51. Загальна характеристика темпераменту (визначення, компоненти, властивості)
52. Поняття про характер.
53. Ступень прояву характеру. Поняття акцентуації характеру.
54. Поняття про темперамент.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З КУРСУ «ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА»

Основна література

1. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2006. - 256 с.
2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. - К.: Вища школа, 2001. - 487 с.
3. Психологія / За ред. Ю. Л. Трофімова. - К.: Либідь, 2001 - 560 с.
4. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. - К.: Либідь, 1995. - 632 с.
5. Степанов О.М., Фібула М.М. Основи психології та педагогіки: Навчальний посібник - К.: Академвидав, 2005. - 520 с.
6. Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Волинська, З.В. Огороднійчук та ін. - К.: Каравела, 2007. - 640 с.

Додаткова література

1. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию: Курс лекций. - М.: ЧеРо, 1996. 326 с.
2. Грановская Р.М. Элементы практической психологии. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1988. - 560с.
3. Гриншпун И.Б. Введение в общую психологию. - М.: Международная педагогическая академия, 1994. - 152 с.
4. Зейгарник Б.В. Теории личности в зарубежной психологии. - М., 1982.
5. Изард К. Психология ^моций. - СПб., Пресс, 1999. - 566 с.
6. Леонтьев А.Н. Деятельность Сознание. Личность. - М., 1975.
7. Немов Р.С. Психология. Учеб. для студ. высш. пед. учеб. завед. - Кн. 1-3. - М.: Просвещение: Владос, 1994-1998.